

ПОЛІТИКА СУДОВОЇ ВЛАДИ ТА СУДОВА ПОЛІТИКА: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ СПІВВІДНОШЕННЯ

УДК 342.56

С. В. Прилуцький

*доктор юридичних наук, професор кафедри
правосуддя, Київський національний
університет імені Тараса Шевченка*

Глибоке і всебічне пізнання судової влади вимагає її розгляду не тільки у традиційному для вітчизняної науки аспекті – з огляду на поняття, юридичну природу, форми здійснення, зміст та інші аспекти, що характеризують судову владу як явище «зсередини», а й у взаємозв'язку та взаємодії з іншими, зовнішніми щодо неї явищами – такими, зокрема, як політика – політична влада, політична система, політичний процес, політична ідеологія, політична психологія тощо.

Вочевидь дослідження судової влади потребує її розкриття не тільки як суто правового явища, а й як публічно-правового феномену, суб'єкта політико-правових відносин, що дасть змогу уникнути однобічності в пізнанні даної матерії й точніше визначити справжню природу і характер судової влади [1, 54–56].

У зв'язку з цим доречно згадати, що питання про взаємозв'язок правосуддя і політики чи не вперше на вітчизняному правовому просторі голосно пролунало на другому українсько-німецькому колоквіумі з питань конституційного права, що відбувся у Києві 1999 р., на якому М. І. Козюбра виступив з доповіддю «Політичні та юридичні доктрини в діяльності органів конституційної юрисдикції». Саме тоді (хоча і стосовно конституційного

У роботі досліджуються такі складні правові явища, як політика судової влади та судова політика. Політика судової влади розглядається як багатогранне явище, що охоплює внутрішні та зовнішні процеси організації й діяльності судової влади.

Ключові слова: суд, судова влада, політика, судова політика.

THE POLICY OF THE JUDICIARY AND JUDICIAL POLICY:
THEORETICAL PROBLEMS OF CORRELATION

Priluckiy S.

Received: 16 Apr 2015.

правосуддя) на обговорення були винесені незвичні для нашого правознавства питання: чи може правосуддя в сучасних умовах бути повністю деполітизованим, діючи у будь-якій ситуації відповідно до відомого латинського вислову: «Хай звершиться правосуддя, навіть якщо загине світ»; чи має суд враховувати політичні наслідки своїх рішень і якщо має, то в яких межах; як знайти розумний баланс поєднання права і політики, досягти «взаєморозуміння» між ними заради досягнення загальної мети – нормального функціонування суспільства, поваги до прав людини та вільного розвитку особистості [2]. Поставлені питання як ніколи є гострими сьогодні та однозначно не вирішеними вітчизняною юридичною наукою. Тому передусім варто звернутися до правової природи такого явища, як політика судової влади.

Зауважимо, категорія політика (від грец. *politica* – державні чи суспільні справи) – означає систему цілей і завдань, методів і засобів їх досягнення та діяльність органів державної влади і державного управління у сфері внутрішнього і зовнішнього життя країни. Сукупність органів законодавчої, виконавчої, судової влади, партійних і суспільно-політичних інститутів становить організаційну основу політики. Наявність і взаємодія зазначених структурних елементів надає політиці внутрішньої цілісності, наділяє її постійним джерелом саморозвитку [3, 629; 4, 395; 5, 498]. Тим самим судова влада як одна із самостійних складових політичного устрою держави визначається окремими завданнями та засобами їх досягнення, відповідною системою у механізмі державних органів та специфічною діяльністю, що прямо впливає на соціальні та політичні процеси держави.

Вбачається, що політика судової влади – це багатогранне явище, яке охоплює як внутрішні, так і зовнішні процеси

організації та діяльності судової влади, їх вплив на політико-правові, соціальні, економічні та культурні процеси в державі.

Розкриття істинної природи судової влади у вітчизняній правовій науці ще триває. Проте, вже сьогодні незаперечним є той факт, що судова влада є самостійним учасником на «політичній арені» держави. Як слушно з цього приводу зазначив свого часу Голова Верховного Суду України, суд відіграє особливу роль у суспільстві та державі. Він може вирішити долю окремої людини, а може змінити напрям розвитку всієї держави. Нині суд своїм рішенням може істотно впливати на політичні, економічні, правові, соціальні та інші процеси. Така тенденція є об'єктивною і закономірною для держави, яка претендує на статус правової та демократичної [6, 2].

Ключовою складовою політики судової влади – є судова політика. На думку Л. А. Луць, судова політика як будь-який різновид правової політики повинна включати принципи, засоби, форми функціонування та шляхи розвитку судової влади. Судова політика є категорією, що доповнює категорію «судова влада». Вони не існують одна без одної. Зокрема, судова влада має бути легітимною, самостійною та незалежною, що дає змогу реально реалізувати відповідну ідеологію в межах судової політики. Водночас, судова політика реалізується судовими органами та суддями, діяльність яких здійснюється у межах відповідних конституційних принципів [7, 6].

Водночас В. С. Бігун вважає, що судова політика в широкому розумінні – це політика, пов'язана з судовою діяльністю; у вузькому – (зазвичай) державна політика, що є складовою правової політики, у судовій сфері, спрямована на досягнення встановленої мети та відповідних завдань. Метою державної судової політики може визначатися забезпечення такого режиму

здійснення судової влади, за якого здійснюється правосуддя. Практична діяльність судової політики здійснюється відповідальними державними органами [8, 104].

Говорячи про політичну складову судової влади, теоретично і методологічно важливо мати на увазі такі початкові положення. По-перше, політичний аспект суті й змісту судової влади не є штучним. Це об'єктивна властивість судової влади як публічно-правового явища, що закладена в самій її природі як влади реальної, а не її імітації або подібності. Наявність політичного аспекту зумовлена самим фактом існування судової влади як однієї з гілок державної, тобто переважно політичної за своєю природою і характером влади.

По-друге, носієм і виразником політичної складової судової влади, як і інших її ознак, є не окремі (включаючи вищі судові інстанції) судові органи або судді, а судова система в цілому. Саме вона, а не окремі її складові, являє собою те, що іменується судовою владою взагалі. Дане положення в прямій або непрякій формі відбивається і закріплюється як у конституційних актах ряду країн, так і в поточному законодавстві. Наприклад, у Конституції США положення про те, що судова система в цілому (а не окремі судові органи, що її складають) виступає носієм судової влади взагалі і, відповідно, її політичного характеру знаходить віддзеркалення у ст. III, де вказується, що судова влада надається не тільки вищій судовій інстанції країни – Верховному суду, а й «такій кількості нижчестоящих судів, яку Конгрес може за необхідності встановити і заснувати».

По-третє, політичний аспект судової влади досить чітко виявляється тоді, коли суд має справу зі спірними питаннями, що виникають у сфері публічного, особливо конституційного і адміністративного, права. Пояснюється це насамперед тим, що дані галузі права через свій предмет і

метод, будучи безпосередньо пов'язаними з механізмом здійснення державної влади і управління, а точніше – з механізмом реалізації законодавчої і виконавчої влади, є найбільш політичними порівняно з іншими галузями і публічного, і особливо приватного права.

Саме у цих галузях права, де, за висловом англійського дослідника Д. Вудхауза, часто важко провести чітку межу «між політичним питанням, яке належить до відання уряду, і юридичним, яке має вирішуватися судом», виявляється політико-правова активність судових органів; і саме тут через складність відмежування «політичного» від «юридичного» і навпаки нерідко виникають «безпрецедентна конфронтація між судами та іншими державними органами».

По-четверте, хоча виразником і носієм політичної складової судової влади є судова система в цілому, проте реалізується вона різними судовими органами далеко не рівною мірою, а досить диференційовано.

Досвід політико-правової діяльності судової системи США, Великої Британії, Німеччини і деяких інших країн вказує на те, що по вертикалі найбільше політичне навантаження з цілком зрозумілих причин (з погляду обсягу повноважень, місця в судовій системі та інших чинників) несуть вищі судові інстанції, менше – середні ланки судової системи і зовсім незначне – нижчі її ланки. По горизонталі серед усіх видів судів – складових ланок судової системи, найбільш залученим у політичне життя і в політичні процеси є конституційний суд, а в тих країнах, де його немає (наприклад, у США), функціональне політичне навантаження лягає на вищі судові інстанції [1, 56–59].

Вбачається, що *політика судової влади* – це передусім боротьба за власну самостійність у системі координат публічної

влади з метою встановлення режиму залежності при здійсненні судочинства. Водночас політика судової влади охоплює кілька правових зрізів: 1) *зовнішня судова політика*; 2) *внутрішня (організаційна) судова політика*; 3) *судова політика при здійсненні правосуддя* [9; 10, 5–15].

Перший зріз характеризує передусім відносини судової влади з іншими гілками та органами державної влади, її місце і роль у механізмі противаг та стримань від узурпації і зловживання владою. Саме у цьому аспекті формується взаємовплив судової влади з главою держави, парламентом, урядом, прокуратурою тощо. До зовнішньої судової політики також включаються відносини судової влади з органами місцевого самоврядування та інститутами громадянського суспільства. Зокрема, політико-правові відносини які складаються між судовою владою та засобами масової інформації (ЗМІ), неурядовими громадсько-політичними чи правозахисними організаціями (адвокатурою), політичними партіями, органами судової влади інших країн, а також міжнародними організаціями та їх органами (Рада Європи, Європейський суд з прав людини, міжнародні асоціації суддів та ін).

Для прикладу, згідно зі ст. 10 *Конституції Республіки Польща* [11] державний устрій республіки базується на поділі й рівновазі законодавчої, виконавчої та судової влад. На основі цього принципу сформовано механізм, в якому судова влада Польщі покликана не тільки розв'язувати юридичні конфлікти загальноправового характеру чи питання конституційної юрисдикції, а й реально врівноважувати політичні процеси, що відбуваються в країні (нагляд за законністю політичних партій, виборчими процесами; забезпечення конституційної відповідальності посадових осіб та ін.). Зокрема, Верховний суд (*Sąd Najwyższy*) згідно ст. 1 Закону «*Про Верховний суд*»

(2002 р.) [12], окрім загальної функції правосуддя, здійснює розгляд виборчих протестів, а також підтверджує дійсність виборів до Сейму і Сенату, виборів президента, а також дійсність загальнопольського та конституційного референдумів. Крім того, Верховний суд у Польщі надає висновки щодо проєктів законів та інших нормативних актів, на підставі яких здійснюють судочинство і функціонують суди, а також інших законів у тих сферах, у яких він визнає за необхідне [13].

Часто судова влада відіграє важливу роль і у законотворчому процесі. У ряді країн вищі судові інстанції наділяються правом законодавчої ініціативи або активно впливають своєю позицією на правотворчий процес.

Ще не так давно у широких юридичних колах активно обговорювалося питання про необхідність надання, а точніше повернення права законодавчої ініціативи Верховному Суду України (ВСУ)*. Вищий судовий нагляд та цілісне узагальнення судової практики, що здійснював ВСУ, були дієвими інструментами виявлення значних недоліків чи прогалин законодавства у різних сферах матеріального та процесуального права. Тому право законодавчої ініціативи ВСУ мало б стати важливим засобом гармонізації правової системи країни та оптимізації законодавчого процесу.

Другий зріз політики судової влади характеризує внутрішню організацію судової влади та відносини, що складаються у цьому аспекті. З цього приводу виокремлюються відносини що складаються в рамках суддівського співтовариства між органами суддівського самоврядування, судового управління (адміністрування) та самоорганізації судової влади. Вагоме

* Згідно зі ст. 40 Закону «Про судоустрій України» (1981 р.) Верховному Суду України належало право законодавчої ініціативи у Верховній Раді України.

значення у цих відносинах мають процеси кадрового забезпечення суддівського корпусу, професійної дисципліни суддів, кар'єрного зростання (просування) суддів, що передбачає професійну конкуренцію, протистояння та боротьбу.

Прикладами внутрішньої судової політики є, зокрема, порядок та відносини які складаються під час обрання Голови Верховного Суду України, голів вищих спеціалізованих, апеляційних та місцевих судів; порядок організації, проведення та прийняття рішень З'їзду суддів України з найголовніших питань як внутрішньої організації судової влади, так і формування єдиної і цілісної лінії (позиції) судової влади з головних питань політичного життя країни.”

Третій зріз політики судової влади розкриває вплив судової влади на правову систему країни через здійснення правосуддя та формування судової практики, судову правотворчість та судове (суддівське) право [1; 14]. Причому судова політика у цій сфері не виключає процесів внутрішньої ідеологічної (ідейної) боротьби, протистояння чи конкуренції компетенцій [15].

Як зазначає з цього приводу І. Б. Михайловська, судова політика проявляється як результат індивідуальних рішень кожного з діючих суддів. В основі такого підходу до судової політики лежить принцип незалежності судді і його внутрішнього переконання при ухваленні рішень, що обмежується лише рамками закону. Проте плюралістичність тлумачення закону різними суддями має, окрім закону, й інші

обмеження. В силу інстанційної побудови судової системи «різномірність» рішень, які приймаються судами нижчого рівня, певною мірою скорочується тими варіантами, що будуть схвалені вищестоящими судами. Зрозуміло, суддя, що виніс скасовану згодом ухвалу, може залишатися на своїй точці зору, але зрештою в силу вступить те рішення, яке відповідає розсуду суддів вищестоящих судів (якщо, звісно, сторони оскаржать первинне рішення). Тому політика судової влади набуває найбільш виразних контурів у рішеннях найвищих судових органів [16, 69].

І тут досить важливим є питання про місце та роль судової влади у механізмі загальнодержавного правотворення. Постає на ґрунті англо-американського загального права (*common law*) теорія, що начебто лише суди виробляють право, є так само односторонньою, як і виплекана на ґрунті європейсько-континентального юридичного права теорія, згідно з якою суди взагалі не творять права, а тільки застосовують уже створені закони. Ця остання теорія зводиться до того, що існують лише загальні правові норми, а перша — що правові норми є тільки індивідуальними. А правда, зазвичай, — десь посередині. Суди створюють право, проте вони це роблять у межах правового порядку, що запроваджує законодавчий орган чи визнає звичай за правотворчий чинник, і вони застосовують загальне право, вже вироблене шляхом законодавства чи звичаєння.

Судове рішення є продовженням, а не початком процесу створення права [17, 281]. В усіх галузях права роль судді є головною у частині застосування закону, його інтерпретації, заповненні існуючих прогалів, а також у царині його омолодження, оживлення чи згладжування, тобто ігнорування чи протидії йому. Незважаючи на те що місія судді передбачає підкорення закону, все ж таки,

** Наприклад: Рішення VIII позачергового з'їзду суддів України «Про концептуальні засади подальшого здійснення судової реформи в Україні» від 7 грудня 2007 р. // Вісник Верховного Суду України. – 2007. – № 12(88). – С. 16–18 ; Рішення позачергового XII з'їзду суддів України від 25 вересня 2014 р. «Про затвердження Регламенту призначення та звільнення суддів Конституційного Суду України з посад за квотою з'їзду суддів України» // Закон і бізнес. – № 45–46. – 15–28 листопада 2014 р.

виступаючи як необхідна єдина ланка між виданням юридичного правила і його ефективним використанням, у реальності він може його спростувати. Тому відносини між законодавчими і судовими органами іноді набувають конфліктного характеру [18, 137].

Попри це, прийнято вважати, що «антагонізм між законодавцем і судовою практикою становить невід'ємну складову процесу формування права» [19].

Тому, з позицій французького теоретика права Ж.-Л. Бержеля, суди, стикаючись із конкретними реаліями, заповнюючи прогалини в законодавстві, здійснюючи тлумачення та застосування закону, невинно відкриваючи нові засоби виправлення, нерідко впливають на законодавця, який закріплює у текстах законів рішення преторіанського типу [18, 138].

Варто зауважити, що залежно від того, наскільки суддя співвідносить свої рішення з законом, у західній традиції права виділяється *інтерпретаційна, конструктивна і преторська* судова практика.

Інтерпретаційна судова практика обмежується застосуванням законодавчої або підзаконної правової норми, її уточненням, роз'ясненням, а також адаптацією до ситуації, що розглядається. З одного боку, це – «класична функція» судової діяльності. Верховенство закону в даному випадку під сумнів не ставиться, а місія суду зводиться до його застосування. З іншого – у даному випадку суд все ж таки наділений деякою мірою дискреційною владою, адже загальна норма не може передбачити всі деталі конкретної життєвої ситуації.

Конструктивна судова практика спрямована на конкретизацію правової норми (наприклад, якщо норма права має загальний характер) або на її тлумачення (наприклад, якщо термін, що використовується, є багатозначним), унаслідок чого виводиться нова норма права. Також

судова практика вважається конструктивною тоді, коли писана норма права взагалі відсутня і йдеться про заповнення прогалини у праві. У даному випадку суддя створює право, яке згодом застосовує.

Преторську судову практику іменують так за аналогією з римськими правовими інститутами. Сутність її полягає у тому, що, за загальним правилом, суддя не може діяти всупереч закону або не визнавати його положення. Поряд з цим на практиці є випадки, коли рішення, прийняте суддею, так далеко відхиляється від букви писаного права, що майже суперечить йому. Якщо використовувати римську преторську термінологію, то, можна сказати, що суддя діє не «*praeter legem*» (у межах закону), а «*contra legem*» (проти закону). Водночас існують певні рамки такої «сміливої діяльності»: по-перше, рішення «*contra legem*» виключаються, коли закон є чітким та зрозумілим і не дає підстав для відхилення від нього; по-друге, якщо судова практика заходить надто далеко проти законодавчих приписів, законодавець завжди має можливість скасувати її шляхом видання спеціального нормативно-правового акта [20, 53–63].

Таким чином, правосуддя добудовує право шляхом уточнення, доповнення або виправлення закону: воно уточнює закон, визначаючи та опрацьовуючи можливі альтернативи його тлумачення й обирає найбільш вдалу з них (добудова права). Правосуддя доповнює закон, «доміркуючи» його ідеї – у руслі формування усталеної судової практики – там, де бракує того чи іншого правила, тієї чи іншої норми (відкрита добудова права – *praeter legem*). Надзвичайно складно чітко й однозначно відмежувати від попереднього методу відкриту добудову – *contra legem*: така добудова відхиляється від змісту слів закону і виправляє його там, де закон веде до несправедливих чи безглузвих результатів.

Завдання судочинства, що найбільше – через діяльність верховних судових органів, не вичерпується лише тлумаченням і заповненням прогалін у кожному конкретному випадку. Правила, за якими заповнено прогалини й розтлумачено норми, претендують на те, аби бути належно застосованими у кожному наступному випадку, вони мають виходити з принципу однакового

застосування та бути чинними не лише для конкретного реального випадку чи норми, а й для типових ситуацій. Такі підходи та сформульовані за їхньою допомогою норми ведуть до створення не лише чинного в конкретному випадку (і сформульованого як конкретний судовий вирок чи рішення), а й до загального суддівського права [21, 117].

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. *Марченко М. Н.* Судебное правотворчество и судебское право. – М. : ТК Велби ; Проспект, 2007. – 512 с.
2. *Козюбра М. І.* Право, політика, правосуддя: зарубіжний та вітчизняний досвід взаємовідносин // Наукові записки. Національний університет «Києво-Могилянська Академія». – Т. 38 : Юридичні науки / НаУКМА ; редкол.: В. С. Брюховецький [та ін.]. – К., 2005. – С. 3–7.
3. *Юридична енциклопедія* : в 6 т. / [редкол.: Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) та ін.]. – К. : «Укр. енцикл.» імені М. П. Бажана, 2002. – Т. 4 : (Н–П). – С. 629.
4. *Політичний словник.* – К. : Головна редакція УРЕ, 1971. – С. 395.
5. *Порохнявий Ю. Б.* Політика. Політологічний енциклопедичний словник / Ю. Б. Порохнявий, В. Ф. Смолянчук ; упоряд. В. П. Горбатенко ; за ред. Ю. С. Шемшученка, В. Д. Бабкіна, В. П. Горбатенка. – 2-е вид., доп. і перероб. – К. : Генеза, 2004. – С. 498.
6. *Вісник Верховного Суду України.* – 2007. – № 4(80).
7. *Луць Л. А.* Забезпечення принципу незалежності суддів в українській національній правовій системі / Л. А. Луць // Вісник Центру суддівських студій. – 2007. – № 10. – С. 5–6.
8. *Бігун В. С.* Філософія правосуддя: ідея та здійснення : монографія / В. С. Бігун. – К., 2011. – 303 с.
9. *Прилуцький С. В.* Політика судової влади: правова природа, місце та роль у політичній системі держави / С. В. Прилуцький // Судова апеляція. – 2008. – № 1. – С. 25–35.
10. *Прилуцький С. В.* Незалежність суддів та політика судової влади: правова природа, місце та роль у правовій системі держави / С. В. Прилуцький // Незалежність суддів: міжнародні стандарти та національна практика : навч.-практ. посіб. / Л. А. Луць, М. Д. Савченко, В. В. Городовенко [та ін.]. – К. : Поліграф-Експрес, 2008. – С. 5–18.
11. *Конституція Республіки Польща* була прийнята 2 квітня 1997 року Національними зборами та затверджена референдумом 25 травня 1997 року. Офіційне видання Dziennik Ustaw Rzeczpospolitej Polskiej. – 1997. – Nr 78. – Poz. 483.
12. *Ustawa z dnia 23 lipca 2002 r. o Sądzie Najwyższym* // Dziennik Ustaw Rzeczpospolitej Polskiej. – 2002. – Nr 240. – Poz. 2052.

13. *Прилуцький С. В.* Судова система Республіки Польща / С. В. Прилуцький // Бюлетень Міністерства юстиції України. – № 6(32). – 2004. – С. 53–64.
14. *Шевчук С. В.* Судова правотворчість: світовий досвід і перспективи в Україні / С. В. Шевчук. – К. : Реферат, 2007. – 640 с.
15. *Черниловский З. М.* От Маршалла до Уоррена : (Очерки истории Верховного суда США) / З. М. Черниловский. – М. : Юрид. лит., 1982. – 224 с.
16. *Судебная власть* / [под ред. И. Л. Петрухина]. – М. : ТК Велби, 2003. – 720 с.
17. *Кельзен Г.* Чисте правознавство [пер. з нім.] / Г. Кельзен. – К. : Юніверс, 2004. – 496 с.
18. *Бержель Ж.-Л.* Общая теория права [пер. с фр.] / Ж.-Л. Бержель ; под общ. ред. В. И. Даниленко. – М. : NOTA BENE. – 2000. – 576 с.
19. *Ph Malaurie.* La jurisprudence combattue la loi, *Mélanges Savatier* (1965), pp. 603 et s.
20. *Газье Ф.* Роль судебной практики в развитии административного права Франции / Ф. Газье // СССР – Франция: социологический и международно-правовой аспекты сравнительного правоведения. – М. : Ин-т государства и права АН СССР, 1987. – С. 53–63.
21. *Циппеліус Р.* Юридична методологія / Р. Циппеліус. – К. : Реферат, 2004. – С. 117.

Стаття надійшла до редакції: 16.04.2015.

Рекомендовано кафедрою кримінального процесу та криміналістики

THE POLICY OF THE JUDICIARY AND JUDICIAL POLICY: THEORETICAL PROBLEMS OF CORRELATION

Priluckiy S.

Abstract: In a democratic and legal state the judiciary acts as crown of consistency between legislative and executive government as well as political stability and balance of the state, and in addition, indicates the level of development of civil society. Overcoming the difficult political, economic and social processes of recent decades, taking place in Ukraine, clearly indicate what role the judiciary should play in ensuring stability and balance in the state. In this context there are distinguished such legal phenomenons as a policy of the judiciary and judicial policy. The policy of the judiciary – a multifaceted phenomenon that encompasses both internal and external processes of organization and functioning of the judiciary and its impact on political, legal, social, economic and cultural processes in the state. At the same time, the policy of the judiciary is displayed in the “fight” for its own independence in the coordinate system of public authorities in order to set the independence in administration of justice.

However, the judiciary policy covers a number of legal sections: 1) foreign judicial policy; 2) internal (organizational) judicial policy; 3) judicial policy under administration of justice.

Foreign judicial policy is revealed through judicial relations with the judiciary and other branches of government bodies, its place and role in the mechanism of checks and balances against the usurpation and abuse of power. Internal (organizational) judicial policy is expressed through the mechanism of the judiciary and relationship which are developed in this aspect. On this occasion there are distinguished relations composed within the judicial community between authorities of self-government, judicial administration (administration) and self-organization of the judiciary.

A great value in these relations have the processes of staffing the judiciary, professional disciplines of judges, career progression (promotion) procedure that provides professional competition, confrontation and struggle.

Judicial policy under administration of justice reveals the influence of the judiciary on the legal system of the state through the administration of justice and the formation of litigation, judicial law-making and judicial (judicial) law.

Keywords: court, department judicial, policy, judicial policy.

**ПОЛИТИКА СУДЕБНОЙ ВЛАСТИ И СУДЕБНАЯ ПОЛИТИКА:
ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВЫЕ ПРОБЛЕМЫ СООТНОШЕНИЯ**

Прилуцкий С. В.

Резюме: В работе исследуются такие сложные правовые явления, как политика судебной власти и судебная политика. Политика судебной власти рассматривается как многогранное явление, которое охватывает внутренние и внешние процессы организации и деятельности судебной власти.

Ключевые слова: суд, судебная власть, политика, судебная политика.